



Прийшла зима. Випав перший сніг, наступили морози і покрилися кригою ріки. Надходить час старих традиційних розваг, що сповнені чаром первісної поезії нашого народу. Староукраїнські звичаї наших далеких предків, що колись були пов'язані з початком нового року, пізніше перейшли до християнських свят.



Зимові свята починаються 4 грудня зі свята **Введення в храм Пресвятої Богородиці**, «коли вводиться літо у зиму». Цей день віщує, яким буде наступний рік: урожайним чи ні, посушливим чи дощовим. З цього дня у хліборобському розумінні починає спочивати земля, яку не можна копати лопатою аж до Благовіщення. В грудні також святкуються дні шанованих в народі

святих – Катерини (7 грудня) та Андрія Первозваного (13 грудня).

Обряди зимового циклу пов'язані не тільки з періодом очікування весни як часу сівби, а й з давніми міфами. На Андрія, Катерину та Меланку молоді дівчата ворожили на майбутнє заміжжя та щасливу долю.



19 грудня святкують день **Святого Миколая**. В народних легендах Святий Миколай – оборонець людей перед стихійним лихом, найперший помічник усім, хто опинився у біді. "Святий Микола-Чудотворець на небі не сидить, а тут, на землі, людям помагає". А ще Святий Миколай опікується дітьми, виконує їх побажання і роздає подарунки. День Святого Миколая – улюблене, веселе дитяче свято. Діти чекають на День Святого Миколая цілий рік і мріють про чудові подарунки.



Ще одне дуже популярне свято нашого народу – це **Новий рік**, за сучасним календарем – 1 січня. У більшості давніх народів святкування Нового року збігалося з початком відродження природи й відбувалось зазвичай до березня. В усіх родин напередодні ставляють прикрашену ялинку, під якою на ранок малеча знаходить подарунки від Діда Мороза.



Страви пісні, головною з них є кутя, якою починають і закінчують вечерю. Для вшанування покійних предків окрему мисочку з кутею (коливом) та узваром ставлять на покуті. Не забувають в цей вечір і про живих. До них посилають дітей зі святковими стравами.

Зустріччю предків на **Свят-вечір** (6 січня) розпочинався період найважливіших зимових свят – Різдвяні свята. З першою вечірньою зорею гарно вбрана родина молиться й сідає до святкового столу. Батько запалює свічку, складає особисті побажання кожному присутньому за столом.



Ранок наступного дня (7 січня) – це **Різдво Господа Ісуса Христа**, Спасителя миру. Різдво вносить благодать у кожну родину. Це – свято любові і милосердя. Всі бажають один одному щастя. Молодь бере участь у вертепах, в яких розігрується

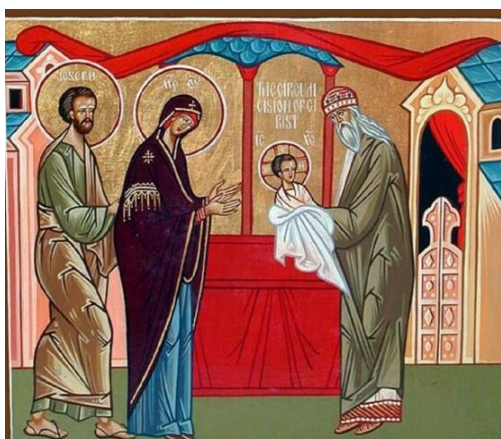


вистава, що розповідає про народження Ісуса Христа. Переодягнені вертепники ходять від хати до хати, співають колядки й зичать господарям щастя, здоров'я та добра. Різдвяні свята найбагатші в річному календарі традиціями, обрядами з рядженням та маскуванням.

Різдво – це свято для великих і малих, бо кожен отримує від Немовлятка Ісуса



особливі подарунки для душі й тіла. В цей день і впродовж 40 днів вітаються словами: «Христос народився!» – «Славимо Його!».



За тиждень після Різдва, 14 січня, весь український народ святкує **Новий рік за старим стилем**. Він дістав народної назви «Старий Новий рік», в цей день святкується **Обрізання Господнє**, коли Христа нарекли іменем Ісус. За церковним календарем цей день припадає на день Святого Василя. Після урочистого Богослужіння на закінчення старого року

накривали вдома святкову вечерю, яку величали Щедрою, бо страви цього вечора не були пісними. В цей час під вікном уже щедрують, йде дівоча коляда, дзвенить



побажаннями **Щедрий Вечір**. У перший день Нового року удосвіта хлопчики-підлітки оббігають оселі рідних і сусідів, щоб



засіяти їх домівки зерном і привітати з Новим роком. Окрім щедрування й засівання проводять ще обрядові ігри з масками («Меланка», «Коза»). Різдвяний цикл свят був пов'язаний із відродженням нового сонця, яке відтоді починає щораз вище підноситися і тепліше пригрівати. У ньому було найбільше обрядових дійств, якими намагалися забезпечити здоров'я, щастя і достаток.



Свято **Господнього Богоявлення** відображає одну з найглибших правд нашої віри – Таїнство Пресвятої Трійці також і **Хрещення Ісуса Христа**, після якого Господь починає свою проповідь, що має завершитись відкупленням людства через страту Спасителя на хресті. Відбувається Йорданське водосвяття у Надвечір'я (18 січня) –

біля церкви. У цей день споживається Йорданська вечеря, пісна, як на Свят-вечір. На Хрещення, 19 го – на ставі чі річці святять воду в святково прибраних христильницях. Священник благословляє людей освяченою водою. Всі набирають її у посуд, несуть додому й березуть, як велику святиню, дехто тричі пірнає під воду прямо в зимовій ополонці, сподіваючись міцного здоров'я.

Свято **Стрітіння Господнього** завершує цикл зимових свят. Згідно з



єврейським законом, Марія разом з Йосифом принесла Ісуса на обряд очищення на 40-й день після народження. На порозі єрусалимського храму відбулася історична зустріч найдостойніших представників Старого Завіту – Святого Симеона та пророчиці Анни з Ісусом

Христом, який прийшов, щоб зложити Новий і Вічний Завіт.

В народі кажуть, що цього дня зустрічаються стара зима з молодим літом. Якщо до вечора стане тепліше, то літо зиму переспорило, якщо холодніше, то – навпаки. Ясна і тиха погода в цей день віщує добрий урожай в полі та роїння бджіл. Вітер і відлига вважаються поганою ознакою. В цей день в усіх церквах України святять свічки, які мають велику силу. Їх запалюють під час грози, щоб оберегти людей і худобу, дають в руки вмираючому при читанні одхідної молитви, стретенську свічу запалюють перед образами, коли маленька дитина-немовля хворіє або погано засина, або при важких пологах у жінки.

Звичаї, як і мова виробляються протягом усього життя й розвитку кожного народу. Це – найміцніші елементи, що об'єднують людей в одну націю. У українців існує повір'я, що від батьків, які не дотримуються звичаїв, родяться діти-вовкулаки. На сьогодні населення України більш як 42 мільйони, і ще майже чверть цієї кількості українців мешкає за кордоном. І всіх цих людей об'єднують спільні звичаєві особливості й традиції. Так будемо берегти чарівний, поетичний світ українських народних звичаїв, дотримуватися їх в своїх родинах, призвичаювати до них діточок. Бо від цього, як і від рідної мови, від рідної землі людина все життя набирає сил, наснаги й підтримки.

*Традиції народу — це велике диво,
Яке струмить з глибин у майбуття.*

*Їх знаючи, народ іде щасливо
І впевнено у непросте життя.*

*Традицій у народу є багато,
Бо довго ми живемо на землі.
І нам їх треба добре пам'ятати,
Запам'ятати, поки ми малі.*

*Щоб й далі рідну землю нам любити,
Поля і гори та вишневий цвіт.
У волі й славі на землі цій жити
І українцями іти у світ.*

(Надія Красоткіна)





Традиції і свята українського народу / М. Н. Шкода. – Донецьк : БАО, 2008. – 384 с.

Кількість примірників – 1 (науковий абонемент – 1)

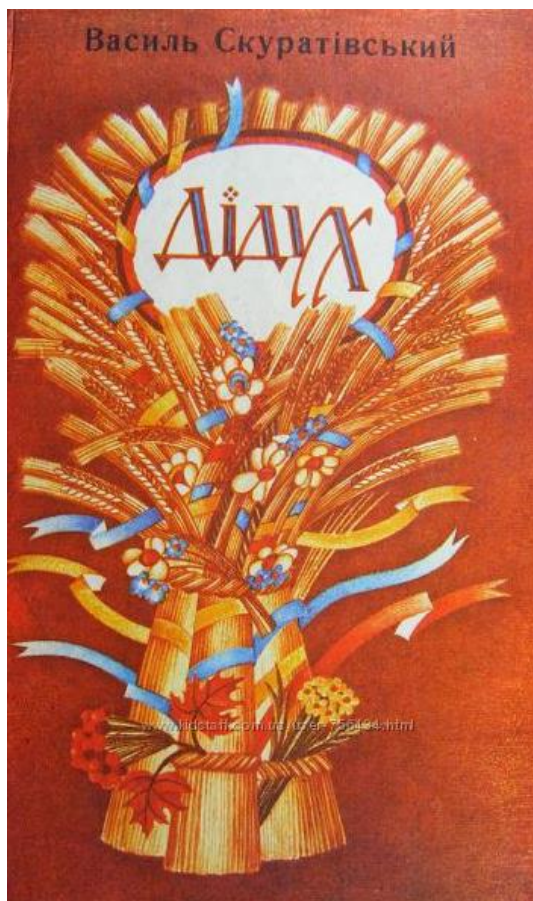
Сьогодні, в епоху розбудови національної держави, вкрай важливо відновити історичну пам'ять. Повернення давніх традицій і впровадження новітніх – один зі шляхів державного поступу. Книга розповідає про календарні свята України: державні, церковні, професійні та родинні. Дане видання є збіркою різноманітних літературних творів, кожний з яких належить певному історичному періоду та етапу становлення нашої держави. Починаючи з перекладів праць Геродота та витягів з Велесової книги, тексти, представлені в оригіналі чи авторській інтерпретації. Безліч цікавих фактів, захоплююча манера розповіді роблять видання справжнім подарунком для всіх шанувальників вітчизняної культури.



Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис / Олекса Воропай. – Х. : Фоліо, 2007. – 508 с.

Кількість примірників – 1 (науковий абонемент – 1)

Як готувалися до Свят-вечора і зустрічали Різдво, як гуляли Масляну і що робили у Великий Піст, як святкували Великдень, і які розваги припадали на Івана Купала – про звичаї, за якими жили українці з давніх-давен, йдеться у книзі Олекси Воропая. Автор використав у нарисах як свої записи, зібрані впродовж багатьох років, так і наукову та художню літературу. Праця розподіляється на п'ять частин: "Зима", "Весна", "Літо", "Осінь", «український народний одяг». Для всіх зацікавлених вивченням українських народних традицій.



Скуратівський В. Дідух: Свята українського народу / Василь Скуратівський. – К. : Освіта, 1995. – 272 с.

Кількість примірників – 2 (науковий абонемент – 2)

Василь Скуратівський – видатний український народознавець, письменник, видавець, пропагував традиційну культуру, обряди. Пропоноване видання є найбільш повним зібрання календарних свят українського народу. Автор щедро ділиться з читачем своїм знанням духовної культури українців, традицій, фольклору, що сягає тисячоліть. Висока моральність предків, щира приязнь у стосунках, взаємодопомога, тонкий естетичний смак і культ пращурів – все

це варто наслідувати нинішнім поколінням.

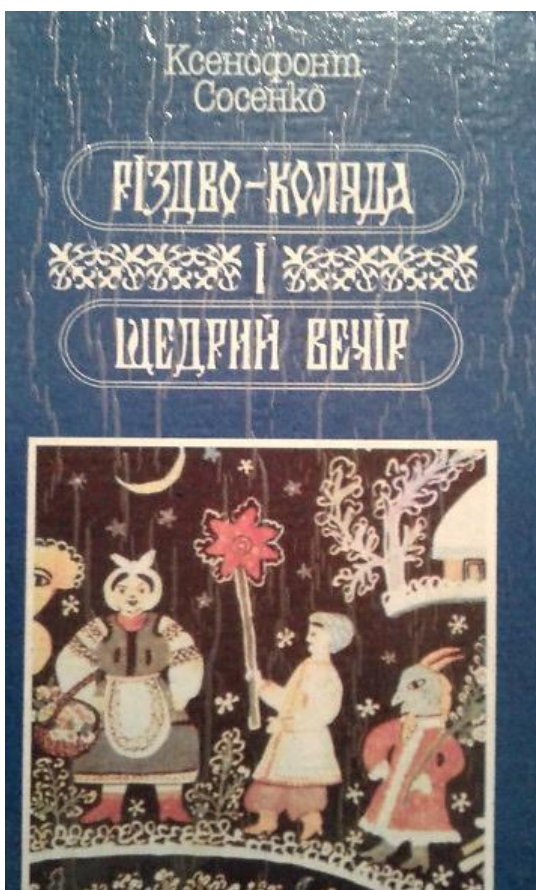


Українські свята : ілюстрований посібник / упоряд. Л. С. Стецько. – Львів : Панорама, 2003. – 268 с.

Кількість примірників – 1 (науковий абонемент – 1)

Матеріал в посібнику подано як розробку сценаріїв релігійних та державних свят для різних вікових груп за пластовою методикою, за григоріянським календарем. Інформацію для зручності поділено на три цикли (зимовий, весняний, осінній). Є методика виготовлення саморобок. Основна мета видання – поповнити знання юнацтва про свята, аби вони й самі знали свою духовно-релігійну спадщину, й зуміли зберегти та примножити її для майбутнього

покоління.



Сосенко К. Різдво-коляда і щедрий вечір: Культурологічна оповідь / Ксенофонт Сосенко. – К. : Український письменник, 1994. – 286 с.

Кількість примірників – 1 (науковий абонемент – 1)

Ця глибока і прониклива народознавча праця написана видатним українським церковним діячем і вченим Ксенофонтом Сосенко. Вона була видана коштом автора у Львові в 1928 р. Щоби зберегти й популяризувати книгу, що стала бібліографічною рідкістю, видавництво «Український письменник» перевидало цей раритет у 1984 році. Вся книга має темою староукраїнську культуру й релігію, з витоками, які й досі мають місце у фрагментах давніх

обрядів, в народних піснях. Книгу призначено науковцям, етнографам, дослідникам, викладачам, студентам та всім, хто цікавиться давньоукраїнською культурою.



Булашев Г. О. Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях: космологічні українські народні погляди та вірування. – К. : Довіра, 1993. – 414 с.

Кількість примірників – 2 (науковий абонемент – 2)

Усім, хто не байдужий до духовних набутків свого народу, кого цікавить українська космогонія, міфологія, легенди та перекази про світотвір, про рослинний та тваринний світ, народна астрологія – загалом легенди від часів язичництва до початку минулого століття, прислужиться це унікальне видання, що вперше

з'явилося друком на початку ХХ століття. Оpubлікована свого часу російською мовою, сьогодні ця унікальна книга повертається до своїх витоків.